

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luku 5 lisätään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan, ja siihen lisätään paikallisesti päätettävät asiat alla olevan mukaisesti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan:

- Luvun 5.1 osalta
 - Oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tuen järjestämistä ohjaavat paikalliset käytännöt ja vastuut

Esiopetuksen lapsiryhmiä muodostettaessa huomioidaan kaikkien lasten tarpeet siten, että esiopetukselle asetetut tavoitteet ovat mahdollista saavuttaa. Ryhmien muodostamisessa merkittävää on tiedonsiirto varhaiskasvatuksesta. Kiertävät erityisopettajat ovat ryhmien opettajien kanssa keskeisessä roolissa tiedonsiirrossa. Erityisopettajat suunnittelevat yhteistyössä päiväkodin johtajan kanssa tulevia ryhmiä. Samalla käydään pohdintaa rakenteellisen tuen tarpeesta esim. ryhmäkoon pienennys tai ylimääräisen aikuisen sijoittaminen ryhmään. Rakenteellisen tuen suunnittelussa on aina mukana perhepalvelujohtaja ja tarvittaessa varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija.

- Päiväkodin johtajan tai rehtorin vastuut tuen toteuttamisessa

Päiväkodin johtaja vastaa toimipaikkansa pedagogiikan johtamisesta. Hänen vastuullaan on mahdollistaa eri menetelmin esiopetukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuus. Esiopetuksen ryhmiä muodostettaessa johtaja huomioi tulevan ryhmän lasten tarpeet ja suunnittelee henkilöstön ryhmään vahvuuksien ja tarvittavan osaamisen perusteella. Johtaja huolehtii henkilöstön tarvittavan täydennyskoulutuksen toteutumisesta sekä riittävästä erityisopettajan antamasta tuesta.

- Lukuvuosisuunnitelman rakenne tuen järjestämisen osalta sekä laatimisen ja tarkentamisen periaatteet ja vastuut

Toimipaikkakohtainen lukuvuosisuunnitelma laaditaan perusteissa kuvatulla tavalla.

- Toiminta siirtymävaiheissa ja tiedonsiirtoon liittyvät käytännöt ja vastuut

Merkittävä siirtymävaihe on lapsen siirtyminen varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Varhaiskasvatuksen toimipaikoissa olevien lasten hyvinvointia edistävä ja opetuksen järjestämistä koskeva tieto siirretään kevään aikana tulevaan esiopetusryhmään. Kaikille tuleville esiopetusikäisille lapsille ja heidän huoltajilleen tarjotaan mahdollisuus tutustua tuleviin esiopetustiloihin ja henkilöstöön ennen esiopetuksen alkua.

Lupa eri toimipaikkojen väliseen tiedonsiirtoon pyydetään huoltajilta kirjallisena. Tiedonsiirtoon toimipaikan sisällä riittää suullinen lupa huoltajilta. Tiedonsiirrosta vastaavat kiertävät varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja/tai lapsen varhaiskasvatuksen opettaja. Kotoa esiopetukseen tulevien lasten kehitykseen, oppimiseen ja hyvinvointiin liittyvästä tiedonsiirrosta vastaavat huoltajat. Lähettävän varhaiskasvatuspaikan vastuulla on luvan saatuaan vastata tiedonsiirrosta joko kirjallisesti, puhelimitse tai keskustellen tiedonsiirtopalaverissa. Tietojen siirtämisessä hyödynnetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa, 4-5 -vuotisneuvolakaavaketta ja mahdollisia tuen päätöksiä.

Siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen

Koulujen erityisopettajat kiertävät esiopetusryhmissä kevään aikana keräämässä opetuksen järjestämisen kannalta olennaista tietoa tulevista koulutulokkaista.

Mahdollisten lasta koskevien lausuntojen siirtymisestä kouluun sovitaan erikseen kirjallisesti huoltajien kanssa. Keväällä järjestetään tarvittaessa siirtopalavereita esiopetuksesta perusopetukseen siirtyvistä lapsista huoltajien luvalla (tai mukana ollen) ja varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen opettajan kanssa.

Mikäli lapsen koulunaloitukseen liittyviä asioita täytyy miettiä tarkemmin, voidaan järjestää monialainen kouluunlähtöpalaveri, jossa ovat mukana lapsen huoltajat, opetuksen ja kasvatuksen palvelukoordinaattori, koulun erityisopettaja, koulupsykologi ja/tai -kuraattori, esiopetuksen opettaja, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä lapsen kanssa toimivat terapeutit ym. tarvittavat työntekijät. Ryhmä kootaan lapsikohtaisesti.

Kiertävät varhaiskasvatuksen erityisopettajat kartoittavat tarpeet monialaisen työryhmän arvioinnin tarpeessa olevista koulutulokkaista esiopetussyksyn aikana. Asiat käydään läpi joulukuun alun palaverissa huoltajien kirjallisella luvalla opetuksen ja kasvatuksen palvelukoordinaattorin ja varhaiskasvatuksen pedagogisen asiantuntijan kanssa. Opetuksen ja kasvatuksen palvelukoordinaattori aikatauluttaa palaverit tammikuun viikolle 4.

Kaikissa lapsen opinpolun vaiheissa pyritään saumattomiin siirtymiin ja varmistamaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömien ja tarpeellisten tietojen välittyminen vanhasta uuteen toimipaikkaan. Kaikki siirrettävä tieto tulee olla myös huoltajien tiedossa.

Tiedonsiirtoluvat

Kirjallisena seuraavissa siirtymissä

- päiväkodista toiseen
- varhaiskasvatuksesta esiopetukseen
- perhepäivähoidosta päiväkotiin
- esiopetuksesta perusopetukseen
- monialaiseen yhteistyöhön
- vuorohoidossa ilta-, yö- ja viikonloppuhoidossa käynnit
- perhepäivähoidon varahoidossa käynnit

Lähtävä taho huolehtii sovittujen asiakirjojen lähettämisestä sekä kirjallisista tiedonsiirtoluvista.

Suullinen tiedonsiirtolupa

- päiväkodin sisäisissä ryhmästä toiseen siirtymissä riittää vanhemmilta suullinen tiedonsiirtolupa

Muuta huomioitavaa

- siirtymävaiheessa esim. lapsen pitkästä kesälomasta tulee ilmoittaa uuteen yksikköön

Siirrettävät asiakirjat

- lapsen varhaiskasvatussuunnitelma
- 4-5 -vuotisneuvolalomake
- viimeisimmät lausunnot (esimerkiksi Novan tms. epikriisit)
- lapsen siirtyessä toisen kunnan alueelle tai yksityiseen varhaiskasvatukseen lapsen tuen suunnitelmat

Asiakirjojen arkistointi/siirtäminen

- lapsen viimeinen varhaiskasvatuksen / esiopetuksen sijoituspaikka huolehtii arkistoinnista arkistointiohjeiden mukaisesti
 - mikäli lapsi siirtyy toisen kunnan alueelle tai yksityiseen varhaiskasvatukseen Äänekosken varhaiskasvatuksesta tai esiopetuksesta, kopioidaan huoltajien luvalla lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja 4-5 -vuotislomake, esiopetussuunnitelma, lapsen tuen suunnitelmat ja ne lähetetään postitse kirjattuna kirjeenä uuteen varhaiskasvatus- tai esiopetuspaikkaan (koska ovat salassa pidettäviä asiakirjoja), alkuperäiset suunnitelmat arkistoidaan lapsen viimeiseen esiopetus- /varhaiskasvatuspaikkaan ohjeiden mukaisesti.
- Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen tuen yhteensovittamisen paikalliset käytännöt
 - Suurin osa esiopetuksessa olevista lapsista käyttää myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta, joka toteutuu pääsääntöisesti samassa ryhmässä kuin esiopetuskin. Tuen yhteensovittamisesta vastaavat ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja sekä tarvittaessa varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Jos täydentävä varhaiskasvatus toteutuu muussa, kuin esiopetusryhmässä (esim. vuorohoito), yhteistyötä tehdään tukeen liitteen toimipaikkojen välillä.
- Luvun 5.2 osalta
 - Oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteuttaminen, yhteistyörakenteet ja vastuut järjestäjä-, toimipaikka- ja ryhmätasolla

Päiväkodin johtaja arvioi ja kehittää yhdessä toimipaikan johtoryhmän kanssa ryhmissä käytössä olevia oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden toteutumista, kuten eriyttämisen käytäntöjä, kielitietoista opetusta, struktuuria, työtapojen ja oppimisympäristön muuntelemista tarpeen mukaan sekä vuorovaikutus- ja kommunikaatiokeinojen käyttöä. Päiväkodin johtaja vastaa myös yhdessä perusopetuksen rehtorin kanssa joustavan esi- ja alkuopetuksen kehittämisestä, jotta siinä mahdollistuu toiminnan eriyttäminen.

Päiväkodin johtaja mahdollistaa moniammatillisen yhteistyön rakenteet, jotta yhteinen suunnittelu tuen toteuttamiseen mahdollistuu sekä tiimien sisällä että erityisopettajan ja ryhmän opettajien kesken. Näitä rakenteita ovat mm. säännölliset tiimipalaverit sekä opettajien sak-ajat, joissa yhteinen suunnittelu mahdollistuu.

Ryhmän opettajien vastuulla on suunnitella ja ottaa käyttöön ryhmässä oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyjä sekä ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Näitä suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä tiimin ja tarvittaessa erityisopettajan kanssa.

- Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisen käytännöt ja vastuut

Päiväkodin johtaja vastaa siitä, että ryhmissä käytetään suunnitelmallisesti ryhmäkohtaisia tukimuotoja. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja suunnitellaan ja arvioidaan toimipaikkatasolla päiväkodin johtoryhmissä sekä yhdessä ryhmien henkilöstön kanssa ja ne kirjataan toimipaikan lukuvuosisuunnitelmaan. Lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan myös, kuinka yhteistyön suunnittelu erityisopettajan ja opettajien välillä mahdollistuu sekä samanaikais- ja yhteisopettajuuden käytäntöjä.

Ryhmän tuen tarpeita arvioidaan ja ryhmämuotoisia tukimuotoja suunnitellaan yhteistyössä ryhmän opettajien, muun henkilöstön ja erityisopettajan kanssa. Ryhmän opettaja on vastuussa yleisen tukiopetuksen sekä opetuskielen tukiopetuksen antamisesta. Näitä voidaan toteuttaa myös yhteis- tai samanaikaisopettajuutena toisen opettajan tai erityisopettajan kanssa. Opetuskielen tukiopetuksessa voidaan käyttää tukena Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus ja esiopetus -opasta.

Erityisopettaja on mukana lasten tuen tarpeiden suunnittelussa ja arvioinnissa ja antaa opetusta muun opetuksen yhteydessä samanaikais- tai yhteisopettajuutena sekä konsultoi ryhmän henkilökuntaa ryhmän tuen tarpeiden pohjalta. Samanaikais- ja yhteisopettajuutta toteutetaan opettajan ja erityisopettajan säännöllisen yhteisen suunnittelun pohjalta.

- Luvun 5.3 osalta
 - Ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyyden ja lapsikohtaisten tukitoimien tarpeen arviointiin ja tukitoimien toteuttamista koskevan suunnitelman laatimiseen liittyvät käytännöt ja vastuut

Päiväkodin johtajan vastuulla on järjestää esiopetusryhmät siten, että ryhmäkohtaisia tukimuotoja voidaan toteuttaa lapsiryhmässä ryhmän tarpeita vastaavasti. Esiopetusryhmän opettajat suunnittelevat erityisopettajan tuella ryhmäkohtaisia tukimuotoja tiedossa olevan tarpeen mukaisesti esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmaan. Mikäli esiopetusvuoden aikana huomataan, että ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä, lapsella on oikeus saada lapsikohtaisia tukitoimia viipymättä ryhmäkohtaisten tukimuotojen lisäksi. Tuen tarpeen arviointiin osallistuvat esiopetusryhmän opettajat, erityisopettaja, lapsen huoltajat sekä opiskeluhuollon ammattilaiset tai muut hyvinvointialueen asiantuntijat tarvittaessa esim. lapsella on ollut terapiaa varhaiskasvatuksen aikana.

Lapsikohtaisen tukea koskevan päätöksen suunnitteluun osallistuvat esiopetusryhmän opettajat erityisopettajan tuella yhteistyössä huoltajien sekä opiskeluhuollon ammattilaisten tai muiden lapsen kanssa toimivien asiantuntijoiden kanssa.

Tukea koskevan päätöksen valmistelun käytännöt ja vastuut sekä päätöksestä päättämisen vastuu

Tukea koskevan hallintopäätöksen valmistelee varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija esiopetusryhmän opettajan ja erityisopettajan suunnitelman pohjalta. Päätöksen lapsikohtaisesta tuesta tekee perhepalvelujohtaja.

- - Luvun 5.4 osalta

- Yhteistyökäytännöt huoltajan ja lapsen kanssa lapsikohtaisten tukitoimien arvioinnissa, suunnittelussa ja päätöksenteossa

Esiopetuksen henkilöstö on velvollinen tekemään yhteistyötä huoltajien kanssa. Huoltajien tulee olla tietoisia lapsen oikeudesta oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin sekä ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin. Mikäli edellä mainitut tukimuodot eivät tue lapsen oppimista, esiopetukseen osallistumista tai hänen hyvinvointinsa on vaarantumassa, esiopetuksen opettajat ovat välittömästi yhteydessä huoltajiin. Huoltajat osallistuvat lapsikohtaisten tukitoimien arviointiin, suunnitteluun sekä päätöksentekoon. Huoltajille kerrotaan lasta koskevien asioiden käsittelystä, tietojen saamisesta ja niiden luovuttamisesta sekä salassapidosta. Lapsi osallistuu yhteistyöhön ikänsä ja kehitykseensä sopivalla tavalla. Häntä kuullaan ja hänen mielipiteensä otetaan huomioon.

- Opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten sekä muiden monialaisen yhteistyön tahojen kanssa tehtävän yhteistyön ja kehittämisen periaatteet

Opiskeluhoitolaisten ammattilaiset osallistuvat lapsikohtaisen tuen arviointiin ja suunnitteluun. He ja neuvolan terveydenhoitajat (alueittain nimetty hoitaja) osallistuvat myös esiopetuksen opiskeluhoitolaisten toimipaikkakohtaisiin palaveriin Äänekosken yhteisen suunnitelman mukaan. Muiden hyvinvointialueen työntekijöiden kanssa tehdään yhteistyötä, mikäli lapsen etu sen vaatii esimerkiksi silloin, kun lapsi on saanut varhaiskasvatuksessa puhe-, toiminta- tai fysioterapiata. Myös neuvolan terveydenhoitajiin ollaan yhteydessä huoltajien luvalla silloin, kun lapsen kehitykseen, oppimiseen tai hyvinvointiin liittyy huolta.

- Luvun 5.5 osalta

- Varhennetun oppivelvollisuuden päätöksentekoon ja toteuttamiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut **(voimaan 1.8.2026)**
- Sairaalaopetuksen järjestämiseen liittyvät yhteistyökäytännöt ja vastuut
- Sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelun toteuttamisen yhteistyökäytännöt ja vastuut
- Lapsen esiopetuksen poikkeavaan järjestämiseen ja päätöksentekoon liittyvät käytännöt ja vastuut
- Perusopetukseen aloittamiseen vuotta säädettyä myöhemmin kuuluva yhteistyö, käytännöt ja vastuut